Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego

№ 257.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście miesięcznie złotych sześć.

SRODA 10 Listopada 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rozne uwagi.
6"	27 8''' 10	- 2, 2	1 57	Pn Wschodni słaby	Pogoda	Mgła
8 2	7, 75	+ 4, 2	2 51	,, ,,	,,	
10	7, 49	+ 0, 2	1 84	,, ,,	Pogoda	,,

Wiadomości krajowe.

— *Wiedeń* 4 *Listopada.* —

Gubernator uprzywilejowanego austryackiego banku narodowego baron Lederer został przeznaczony na spoczynek, a jego miejsce zajmie dotychczasowy vice-prezes c. powszechnéj Kamery nadwornéj Franciszek Breyer kawaler de Breynau; hr. Antoni Mailath zaś jako dotychczasowy król. węgierski Kanclerz nadworny został uwolniony od dalszego urzędowania w tym zawodzie z przeznaczeniem na c. ministra stanu.

Dostrzegacz Austryacki zawiera długi artykuł, o sprawie szwajcarskiéj, na którą zapatrując się z właściwego stanowiska, przekonywa dowodnie, że oderwane kantony katolickie niesprawiedliwie są zagrożone przymusem zbrojnym od rządu związkowego, którego przyszłość staje się przez ten krok wątpliwą mogąc najsmutniejsze pociągnąć za sobą następstwa.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 6 *Listopada.* —

Bank Polski. Podaje do wiadomości, iż w dniu 11 listopada r. b. o godzinie 10téj z rana, uskutecznione zostanie w obec komisyi umorzenia długu krajowego i urzędników przez Radę Administracyjną Królestwa do tego delegowanych, spalenie na placu przy sali giełdowéj, biletów bankowych zużytych i z obiegu wycofanych; niemniéj papierów różnych pożyczkowych spłaconych, na summę ogólną rs. 5,453,793 k. 97½. — Warszawa 4 listopada 1847 r. — Prezes, Radca tajny, (podpisano) J. *Tymowski.*—Naczelnik Kancellaryi, *Łubkowski.*

P. o. Prezesa Dyrekcyi Teatrów i widowisk w Królestwie, podaje do powszechnéj wiadomości, iż dwa dotychczasowe oddziały Szkoły dramatycznéj, męzki i żeński zlewają się w jedność. Kierunek całéj szkoły dramatycznéj połączonéj, powierzony został pp. Jasińskiemu i Królikowskiemu. Nauki wykładane będą w jednéj z sal gmachu teatralnego, w dniach i godzinach stale wyznaczyć się mających. Kandydatki i kandydaci do zawodu dramatycznego, opatrzeni w stósowne kwalifikacye, mogą zgłaszać się w każdą niedzielę, między godziną 1 a 2, do W. Taglioni, dyrektora teatrów.

— *Rossya.* —

W Gazecie *Pszczoła Północna* umieszczono artykuł następujący:

Postrzeżenia w różnych chorobach epidemicznych przekonały, że choroby te przy powtórném zjawieniu się swojém, zwykle działają daleko słabiéj niż przy pierwszém; to widzieć się daje i w teraźniejszym postępie cholery w Persyi, która daleko mniéj jest groźną niż w latach 1830 i 1831. Natura téj epidemii i sposoby, jakiemi najskuteczniéj przeciw niéj działać należy, bliżéj już są wiadome lekarzom. Środki zaradcze, przyjęte na zasadzie pierwotnych pojęć o zaraźliwości cholery, jako to: przecinanie komunikacyi, kadzenie i t. p. w doświadczeniu okazały się zupełnie bezskutecznemi; a przekonano się natomiast, że najgłówniejszym sposobem uniknienia cholery, jest stósowne zachowanie dyety co do po pokarmów i napojów, przestrzegając, aby znaczna liczba osób nie przebywała na jednêm miejscu i przedsiębranie niektórych zaradczych środków.

Że w razie choroby pomoc lekarska jest niezbędną, to się rozumie samo przez się. Dla tego też następujące uwagi dotyczą się przedewszystkiem sposobów, jak unikać tego co może spowodować chorobę.

Dostrzeżono wszędzie, że zjawienie się teraźniejszéj cholery poprzedzało ogólne usposobienie chorobliwe, odznaczające się niestrawnością, lekką biegunką, szczególnego rodza-

ju osłabieniem sił i gnieceniem w żołądku i że osoby, które uległy takim cierpieniom, prędzéj od innych dotknięte bywały cholerą, skutkiem małego uchybienia w dyecie, przeziębienia się, zgryzoty lub natężenia sił; dla tego więc każdy kto dostrzeże w sobie takie przypadłości, powinien ściśle zachować dyetę co do pokarmów i napojów.

Z pewnością twierdzić nie można, że ten lub inny gatunek pokarmów bezwzględnie jest szkodliwy; główną atoli jest rzeczą używać pokarmów dobrych, świeżych, zdrowych i w umiarkowanéj ilości, nieodstępując wszakże zbytecznie od zwyczajnego trybu życia; z tém wszystkiem, doświadczenie nauczyło, że w czasie cholery, obok innych nieprzyjaznyh wpływów, pokarmy i napoje najszkodliwsze dla zdrowia są następujące:

Swieżo pieczony w różnych gatunkach chleb; pokarmy sprawiające wzdęcie brzucha i wiatry, jako to: groch, bob, soczewica, zbyt młode albo kiełkujące kartofle, wszelkie warzywa, np. ogórki surowe, kapusta, rzodkiew, rzepa, brukiew, przejrzałe, długo leżące owoce i ogrodowizny strączkowe: tykwy, smardze, trufle i inne grzyby.

Owoce surowe, nie dojrzałe, mianowicie też dynie, arbuzy i t. p. (owoce gotowane w ogólności łatwiejsze są do strawienia od surowych.)

Ryby pochodzące z miejsc iłowatych i błotnistych za nadto tłuste i wędzone, np. węgorze, miętusy, łososie, minogi, mięso wszelkiego gatunku stare, łykowate, zbyt tłuste, solone i wygotowane, wszelka zwierzyna, kiełbasy, jaja ugotowane na twardo.

Rozumie się, że nieszkodliwość pokarmów wiele zależy od ich przyrządzenia, i w ogólności należy pamiętać iż wszelkie warzywa zdrowsze są gotowane w wodzie, mięsiwa zaś przeciwnie zdrowsze są pieczone. Nadzwyczaj skodliwe są wszystkie pokarmy zbyt tłuste i także wszelkiego gatunku ciasta, szynki wędzone i marynowane.

Napoje kwaśne w czasie ich fermentacyi: kwas i przyrządzone z niego potrawy: barszcz, chłodnik, mleko zimne. Najbardziéj zaś szkodzi użycie napojów wyskokowych.

Wstrzymywać się trzeba od zbytecznéj z wysileniem pracy, nieumiarkowanego ruchu i natężania sił umysłowych. Sen poobiedni niedługo trwający nie jest szkodliwym. Wielu ma zwyczaj używania lekarstw rozwalniających, lub też przez użycie szczególnych pokarmów osiągać tenże sam skutek; inni biorą nawet od czasu do czasu mocno rozwalniające lekarstwa. Niekiedy sprawia to wprawdzie dobre skutki, przy zwyczajnym porządku rzeczy, w czasie jednak cholery może być przyczyną ciężkich chorób; dla tego, w tym czasie, należy się wyrzec wszelkich pigułek rozwalniających, mikstur i dekoktów. W razie niezbędnéj tylko potrzeby można wziąść lawatywę z ciepłéj wody z mlekiem, lub też z nie wielką ilością mydła; wypić łyżkę prowanckiéj oliwy albo zażyć umiarkowaną ilość rubarbaru. Wystrzegać się należy rozwalniających soli: angielskiéj, gorzkiej, glauberskiéj (gorzkiéj wody). Mogą one łatwo obudzić uspione usposobienie do cholernych wodnistych wypróżnień. Z drugiéj strony nie należy sądzić, aby pokarmy sprawiające zatwardzenie broniły od choroby.

Czystość powietrza jest jednym z najważniejszym warunków zdrowia, a szczególniéj w czasie cholery. Kadzenie jakiego bądź rodzaju nie przyczynia się do zmiany powietrza, kadzenie zaś chlorem, raczéj szkodliwem być może. Zbyteczna wilgoć powietrza wywiera także szkodliwy wpływ na zdrowie. Wiadomo z doświadczenia, że cholera najczęściéj i najsilniéj grasuje w miejscach położonych bliskości rzek, jezior i t. p.; w miejscach błotnistych i w mieszkaniach ciasnych, w których powietrze zepsute jest skutkiem przebywania w jednéj izbie znacznéj liczby osób, lub skutkiem nagromadzenia się nieczystości i t. p. Na te więc okoliczności należy szczegółową zwracać uwagę, mianowicie też w jednéj izbie nie gromadziło się i nie spało wiele osób, szczególniéj chorych ażeby bielizna była zawsze czystą, aby mieszkania oczyszczać z wilgoci, oraz z smrodliwych i szkodliwych wyziewów, wywięzujących się w czasie fermentacyi zgniłej: lufty w kominach często otwierać i w piecach od czasu do czasu przepalać dla odświeżenia powietrza. W czasie wielkich upałów wystrzegać się trzeba raptownego przejścia z temperatury powietrza gorącéj do zimnéj.

Ochędostwo ciała jest także niezbędnym warunkiem zdrowia: dla tego bardzo jest dobrze częstych używać kąpieli w łazienkach parowych i wannach a w lecie w rzekach i jeziorach jeżeli woda ma odpowiednią temperaturę. Bieliznę należy nosić czystą i często ją przemieniać. Noszenie staréj sukiennéj, watowanéj odzieży, starych futer, wydających niemiłą woń, nadzwyczaj jest szkodliwém. Odzież takową często trzeba przewietrzać na słońcu, oprócz tego przesuszać przez kilka godzin w piecach po wysadzeniu chleba.

Nareszcie, należy być zawsze dobréj myśli i w dobrym humorze, nic bowiem bardziéj nieusposabia do choroby, jak bojaźń, zmartwienie i posępność.

Rady niniejsze, skreślone w ogólnych wyrazach, mogą być nzupełnione szczegółami wypływającemi z miejscowości, z sposobu życia i z usposobienia moralnego mieszkańców tego miejsca, w którém pojawi się cholera.

— *Od granic Szwajcarskich* 28 *Paźdz.* —

Rząd związkowy powoławszy pułkownika i jeneralnego kwatermistrza Dufour na naczelnego wodza 50,000 wojska przeznaczonego do zbrojnéj exekucyi przeciw kantonom odszczepionym, dał mu najobszerniejszą instrukcyę i

najwyższą władzę militarną; ze strony zaś katolickich kantonów odszczepionych wezwany został na naczelnego wodza Salis Soglio, który lubo protestant przyjął to zaszczytne naczelnictwo z przekonania, że walczyć będzie za sprawą słuszną i sprawiedliwą. Obaj wodzowie zajmują się spiesznie ostateczną organizacyą wojsk sobie przeciwnych, których pierwsze spotkanie nie długo nastąpi, jeżeli wśród powszechnych uzbrajań nie zajdzie jaka nadzwyczajna zmiana.

— *Paryż* 2 *Listopada.* —

Journal des Débats zawiera znowu artykuł o kanale mającym połączyć morze czerwone z śródziemnem, w którym usiłuje przedstawić ważność tego przedsięwzięcia dla całego świata dodając, że takie dzieło jest godném jeniuszu Mehmeda Alego, który własnym interesem powodowany przyspieszy doprowadzenie onego do skutku i dożyje jeszcze tego czasu, gdzie Egipt należeć będzie do związku państw europejskich, która to ranga odtąd słusznie mu się należeć będzie.

Minister wojny wydał rozporządzenie ogłaszające sprzedaż bawełny strzelającéj jako monopol rządowy przezco nowe źródło dochodów skarbowych otworzył.

Miasto Ajaccio zarządziło już na swój koszt roboty około wybudowania podstawy do postamentu na którym statua Napoleona, przez kardynała Fesch mu testamentem zapisana spoczywać będzie.

W Algieryi, gdzie, jak się wyraża *Constitutionnel*, wszystko w najgorszym zostaje stanie, zawiązało się towarzystwo mające na celu odkrycie drogich kruszców wewnątrz kraju; na popęd kopalni przeznaczono 4,500,000 franków.

W skutek zabranego numeru z dnia 24go paźdz. dziennik *National* jest oskarżony: 1) że chcą króla odpowiedzialnym uczynić za czyny rządu; 2) że usiłował konstytucyę z roku 1830 obalić; 3) że króla obraził i 4) że obstawał za inną formą rządu przeciw teraz istniejącéj.

Eugeniusza Sue nowy dramat: *Marcin podrzutek* został wygwizdany. Natomiast odbywają się teraz próby sztuki *Griseldis* przerobionéj przez hr. Ostrowskiego.

Fałszerstwo monet pojawia się dziś we Francyi bardzo często; w departamencie Sekwany odkryto znowu całe towarzystwo fałszerzy monet.

— *Londyn* 1 *Listopada.* —

Jednym z pierwszych wniosków, jakie rząd parlamentowi przedłożyć zamyśla, ma być dawno już oczekiwany bil dla lepszego oznaczenia i ustalenia stosunków dzierżawców w Irlandyi ciągłemi zaburzeniami niepokojonéj.

Times podając do publicznéj wiadomości niekorzystne zdanie papieża o zaprowadzeniu irlandzkich kolegiów wychowania publicznego, wynurza swoje niezadowolenie z tego kroku naczelnika kościoła katolickiego i dodaje zarazem że to będzie mieć wpływ na układy lorda Minto nadzwyczajnego posła przy rządzie papiezkim.

Według dziennika *Globe* miały nastąpić nowe upadłości domów handlowych w miastach fabrycznych i handlowych, zkąd wnosi, że przesilenie nie jest jeszcze tak blizkiém jak się spodziewano.

— *Dnia* 31 *Października.* —

Repeal zgromadził się licznie na nadzwyczajném zgromadzeniu w Dublinie, gdzie na wniosek John O'Connella postanowiono przesłać Papieżowi list dziękczynny za odrzucenie irlandzkich kolegiów prowincyalnych. Odmawianie płacenia podatku na ubogich w Irlandyi coraz się bardziéj wzmaga, a rabunki popełniane u właścicieli gruntowych i dzierżawców są teraz powszechne.

Pan Brooke Radsza Sarawaku otrzymał prawo obywatelstwa od City Londynu którego mu dyplom z wielkiemi wręczono uroczystościami w dowód wdzięczności za jego usiłowania w interesie handlu i kolonizacyi angielskiéj, tudzież ludzkości i cywilizacyi w ogólności.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 8 *do dnia* 9 *Listopada.*

Sand Hilary, Stadnicka Klementyna hr., Darowski Bolesław ob., Romer Henryk ob., z Galicyi; -- Ożegalski Jan ob., Potopowicz Ludwik ob., Chronowska Maryanna ob., Masłowicz Marcelli, z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Korzeniowska, Kasprzykiewicz, do Galicyi; — Nowosielska Marya ob., do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 7675 D. W.

CESARSKO KRÓLEWSKI

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI

Miasta Krakowa i Jego Okręgu

Na mocy upoważnienia na drodze właściwéj otrzymanego, podaje do powszechnéj wiadomości, że w Biórach Ces. Król. Wydziału odbędzie się publiczna licytacya *in minus* przez sekretne deklaracye na ręce Przewodniczącego w Wydziale do dnia 16 b. m. i r. do godziny 1 z południa składać się mające, na wypuszczenie w przedsiębiorstwo czyszczenia kanałów prywatnych i publicznych; cena do licytacyi po groszy 15, od jednéj sięgi połocznéj naznacza się. Na *vadium* każdy z pretendentów złoży w Ces. Król. Kassie Głównéj Poborowéj kwotę

złotych polskich 200, która złożenie to na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi poświadczy. Inne warunki w Biórach C. K. Wydziału przejrzane być mogą.

Wzór do Deklaracyi.

W skutek obwieszczenia Ces. Król. Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 5 Listopada 1847 roku Nr. 7675, składam niniejszą deklaracyą, iż przedsiebiorstwa wyczyszczenia kanałów tak prywatnych jak rządowych po cenie gr. (literami) od jednéj siągi potocznéj, podejmuję się, przyjmując warunki tego przedsiebiorstwa dotyczące, przezemnie przejrzane i zrozumiane (położyć dattę, podpis i miejsce zamieszkania).

Kraków d. 5 Listopada 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale
K. Hoszowski.
Za Referendarza *Rajski*.

Nro 7556 D. W.

CESARSKO KROLEWSKI
WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, że w myśl rozporządzenia Ces. Król. Rady Administracyjnéj Cywilnéj z dnia 28 Października r. b. Nro 6161, odbędzie się w Biórach Ces. Kr. Wydziału przez sekretne deklaracye na ręce Przewodniczącego w tymże do dnia 17 b. m. i r. do godziny 1éj z południa składać się mające, publiczna *in minus* licytacéa na wypuszczenie w przedsiebiorstwo uprzątnienia namuliska w Sekcyi 3 i 4 traktu Austr. Prusk. Szląskiego. Cena do licytacyi w kwocie złotych polskich 500 naznacza się. Na *vadium* każdy z pretendentów złoży w Ces. Król. Kassie Poborowéj kwotę złotych polskich 50, która złożenie to na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi poświadczy. Inne warunki w Biórach C. K. Wydziału przejrzane być mogą.

Wzór do Deklaracyi.

W skutku obwieszczenia Ces. Król. Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 5 Listopada 1847 roku Nro 7556, składam niniejszą deklaracyą, iż wyczyszczenia z namuliska Sekcyi 3 i 4 traktu Austr. Prusko Szląs. za cenę złotych polskich (literami) podejmuję się, przyjmując warunki przedsiebiorstwa tego dotyczące, przezemnie przejrzane i zrozumiane (położyć dattę, podpis i miejsce zamieszkania.)

Kraków dnia 5 Listopada 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale
K. Hoszowski.
Za Referendarza *Rajski*.

Nro 7320

CESARSKO KRÓLEWSKI
WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż C. K. Rada Administracyjna wydała pod dniem 11 Października r. b. Nro 5741, patent na Geometrę przysięgłego Panu Wincentemu Mierzyńskiemu, z wolnością trudnienia się pomiarami w kraju tutejszym.

Kraków d. 8 Listopada 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale
K. Hoszowski.
Za Referendarza *Rajski*.

Nro 6344.

CESARSKO KROLEWSKI TRYBUNAŁ
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutku podania P. Eustachego Ekielskiego jako pełnomocnika opieki małoletniego Stanisława Bełkowskiego, o przyznanie temuż małoletniemu spadku po ś. p. Paulinie z Dybowskich Bełkowskiéj pozostałego, składający się z ruchomości i nieruchomości Nro 282 w gminie III. stojącéj, w dniu 20 Września r. b. do L. 6344 oczynionego, Cesarsko Król. Trybunał po wysłuchaniu wniosku Cesarsko Król. Prokuratora na zasadzie Artykułu 12 ustawy Hypotecznéj z roku 1844, wzywa wszystkich mających prawa do wspomnionego spadku, aby z takowemi w ciągu miesięcy trzech zgłosili się, po upływie bowiem tego terminu, spadek ten małoletniemu Stanisławówi Bełkowskiemu przyznanym zostanie.

Kraków dnia 7 Października 1847 r.

Sędzia Prezydujący
J. *Czernicki.*
(3r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

Nro 270.

Sąd Pokoju Okręgu III. Mogilskiego.

Stósownie do Artykułu 52 ustawy o Włościanach usamowolnionych na zasadzie Artykułu 12 ustawy Hypotecznéj z roku 1844, wzywa mających prawo do spadku po niegdy Janie Lusinie i Janie Majcherku z posiadłości Włościańskiéj to jest domu, ogrodu i gruntu w wsi Mogile położonych, składającego się, aby z prawami swemi do spadku tego w terminie miesięcy trzech do C. K. Sądu Pokoju zgłosili się, po upływie bowiem tego czasu, pomieniony spadek zgłaszającéj się Małgorzacie z Radoszków 1. Majcherkowéj 2. Gwoździowéj jako nabywczyni praw od Ewy Radoszkowéj matki swéj właścicielki, przyznanym zostanie.

Kraków dnia 23 Października 1847 r.

P. *Slizowski.*
(3r.) J. *Żuberski* Pisarz.

W dniu 12 Listopada 1849 roku o godzinie 11téj przed południem na Targu właściwym w Kleparzu przy Krakowie aprzedane zostanie rozmajte zboże w snopach przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi Sądowéj. O czém chęć licytowania mających zawiadamiam.

Kraków dnia 6 Listopada 1847 r.

Ignacy *Piekarski* C. K. K. S.